

**Επιστολή προς τον Αρχιεπίσκοπον
Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμον
από την Πανελλήνια Ένωση Θεολόγων**

Αθήνα, 26 Απριλίου 2020
Αριθμ. Πρωτ. 17

Προς τον Μακαριώτατον Αρχιεπίσκοπον Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμον, Πρόεδρον και άπαντες τους Ιεράρχες της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας της Ελλάδος

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι,

Χριστός Ανέστη,

Διαπιστώνουμε καθημερινά, καθώς γινόμαστε αποδέκτες πολλών ερωτημάτων από τα χιλιάδες μέλη και τους φίλους της Πανελληνίου Ενώσεως Θεολόγων, από τα οποία γίνεται φανερό ότι πολλοί από τους πιστούς ορθόδοξους χριστιανούς σκανδαλίστηκαν τις Άγιες αυτές ημέρες και ζητούν να πληροφορηθούν, επίσημα και πειστικά, από την Διαρκή Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος (ΔΙΣ) και τον Μακαριώτατο Πρόεδρό της, Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμο τον Β', τα κάτωθι:

1. Αν η Διαρκής Ιερά Σύνοδος και ο Αρχιεπίσκοπος είναι διατεθειμένοι να επιμείνουν δυναμικά στην δίκαιη απαίτηση όλου του πληρώματος της Εκκλησίας, να περιλαμβάνεται στο κυβερνητικό σχέδιο μετάβασης στην κανονικότητα, το άνοιγμα των Ιερών Ναών για την τέλεση των προβλεπόμενων ιερών ακολουθιών;
2. Αν η Σύνοδος της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδας πρόκειται να συγκληθεί και τότε, προκειμένου να συζητηθεί όλη αυτή η μη κανονική κατάσταση, που έχει δημιουργηθεί στο χώρο της Εκκλησίας, από το επιβαλλόμενο από την κυβέρνηση lockdown και τις συνέπειες που αυτό έχει, στην ομαλή ζωή της Εκκλησίας;
3. Αν ο Αρχιεπίσκοπος και η ΔΙΣ έχουν προβεί και σε ποιες συγκεκριμένες ενέργειες για την προστασία όλων εκείνων των Επισκόπων, Ιερέων και απλών πιστών που στοχοποιήθηκαν και κακομεταχειρίστηκαν, πολλαπλά, από μέλη της ελληνικής Αστυνομίας, διότι θέλησαν ελεύθερα να ασκήσουν τη συνταγματικά κατοχυρωμένη θρησκευτική λατρεία τους;
4. Αν ο Αρχιεπίσκοπος και η ΔΙΣ έχουν ζητήσει από την κυβέρνηση να πληροφορηθούν για το αν δόθηκε εντολή και από ποιο κυβερνητικό στέλεχος για έλεγχο του ποιμαντικού έργου των Ιερέων αλλά και για

προσαγωγές Αρχιερέων ή συλλήψεις Ιερέων, κατά τη Μεγάλη Εβδομάδα; Διότι οι ειδήσεις που ακούγονται και διαβάζονται κάνουν λόγο για τέτοιες εντολές, που προήλθαν, από ορισμένους κατά τόπους διοικητές της Ελληνικής Αστυνομίας. Ιδιαίτερα, οι πιστοί τονίζουν ότι, κατά τη Μεγάλη Εβδομάδα των Παθών του Κυρίου, φάνηκε να έχει χαθεί το μέτρο και ο απαιτούμενος σεβασμός προς πρόσωπα της Εκκλησίας, από όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας και να γίνονται ακραίες ενέργειες, στις οποίες τα όργανα της έννομης τάξης της πολιτείας έδιναν την εντύπωση ότι κινούνται, προφανώς, από υπερβάλλοντα ζήλο ή ακόμη και θρησκευτική άγνοια.

5. Από τα ως άνω χιλιάδες μηνύματα και δημοσιεύματα πολλών πιστών, από το Ορθόδοξο ποιμνίο της Εκκλησίας προκύπτει ότι βρίσκονται σε πνευματική κατήφεια και περισυλλογή, σχετικά με τη στάση της Διοικούσας Εκκλησίας στο θέμα των απαγορεύσεων. Επισημαίνουν μάλιστα σε αναρτήσεις τους στο διαδίκτυο κάποιους προβληματισμούς τους. Γράφουν δηλαδή, εκείνο που διάβασαν στον τύπο ότι ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος, σε τηλεφωνική επικοινωνία του με τον Πρωθυπουργό, την Μεγάλη Πέμπτη, υπογράμμισε «ότι η Εκκλησία εμπιστεύεται το έργο της κυβέρνησης για τον δύσκολο και αποτελεσματικό αγώνα, που ο ίδιος ο πρωθυπουργός έχει αναλάβει, για την προστασία της δημόσιας υγείας. Επισήμανε, ότι η Εκκλησία βρίσκεται διαχρονικά στο πλευρό της Πολιτείας για όλα τα ζητήματα εθνικής σημασίας, όπως είναι αυτή η δοκιμασία, και ακολουθεί τις οδηγίες και τις υποδείξεις των αρμοδίων Αρχών της, καθώς αυτό που προέχει είναι η υγεία όλων των συμπολιτών μας» (16/04/2020). Με άλλα λόγια, στους πιστούς διαμορφώθηκε η θέση ότι όλα έγιναν με τη σύμφωνη γνώμη της Εκκλησίας, δηλαδή ότι η Διοίκηση της Εκκλησίας της Ελλάδος, «εμπιστεύεται» την πολιτεία για το κλείσιμο των Ναών, «βρίσκεται στο πλευρό της Πολιτείας», «ακολουθεί τις οδηγίες και τις υποδείξεις των αρμοδίων Αρχών, καθώς προέχει η υγεία των συμπολιτών».

Αυτό που φαίνεται να απασχολεί πολύ τους πιστούς είναι η απόλυτη συμφωνία της Διοικούσας Εκκλησίας και η μη αντίστασή της σε όλες τις πνευματικές στέρησεις, που επέβαλε στους πιστούς η Πολιτεία καθώς και η συμπόρευσή της, στην πράξη, με την καλλιεργούμενη από την Πολιτεία και ένα μέρος της επιστημονικής κοινότητας ορθολογική αντιμετώπιση της Θείας Κοινωνίας. Βρίσκουν επίσης αντιφατικές τις δηλώσεις ή αποφάσεις της Διοικούσας Εκκλησίας που εξέφραζαν παράλληλα, την ομολογία της για την αφθαρσία της Θείας Ευχαριστίας. Ωστόσο, εκφράζουν την οδύνη τους διότι, τελικά, ίσχυσαν τα μέτρα της Πολιτείας και οι Ποιμένες τους, αντί να αντισταθούν, ορθοτομώντας τον Λόγο της Αληθείας τους, συμφωνούσαν, για απαγόρευση του εκκλησιασμού και της Θείας Ευχαριστίας, ιδιαίτερα, μάλιστα, κατά τις Άγιες ημέρες. Ταυτόχρονα, όμως, ο τύπος και το διαδίκτυο διαπιστώνουν ότι τα

γεγονότα δεν σταματούν και η ιστορία καταγράφει και αποκαλύπτει τις αντιφατικές ενέργειες και συμπεριφορές: «Οὐ γάρ ἐστι κρυπτόν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ» (Λουκ. 8, 17). Σημειώνουν, ταυτόχρονα, την ευθύνη της Διοίκησης της Εκκλησίας, καθώς οι δηλώσεις του Μακαριωτάτου, βεβαίωναν ότι η Εκκλησία εμπιστεύεται και βρίσκεται στο πλευρό της Πολιτείας.

6. Την περίοδο των απαγορεύσεων, επίσης, πολλά από τα ως άνω μέλη της Εκκλησίας παρατηρούν και καταγράφουν το γεγονός ότι υπάρχει διαφορετική και διακριτική στάση σε βάρος του Ορθόδοξου λαού έναντι ορισμένων άλλων. Και τούτο, διότι εφαρμόστηκαν εκ των πραγμάτων δύο μέτρα και δύο σταθμά, εκ μέρους της Πολιτείας, όσον αφορά στην εφαρμογή των μέτρων αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης του κορωνοϊού και στο θέμα της μετάδοσης των θρησκευτικών τελετών δια των μεγαφώνων των λατρευτικών χώρων. Συγκεκριμένα:

- Ενώ απαγορεύτηκε και επιβλήθηκε η χρήση των μεγαφώνων στις Ορθόδοξες Εκκλησίες, δεν φαίνεται, σύμφωνα με σχετικές αναρτήσεις στο διαδίκτυο αλλά και με ζωντανές πληροφορίες, που καταγράφονται, να συμβαίνει το ίδιο και στα ανά την χώρα λειτουργούντα μουσουλμανικά τεμένη, όπου τα μεγάφωνα, από τα Τζαμιά, δεν σταμάτησαν ποτέ την λειτουργία τους, πρωί - βράδυ.
- Επίσης, από όσα ήλθαν και έρχονται στο φως της δημοσιότητας, σε σχέση με την μονομερή και πλημμελή εφαρμογή των μέτρων αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης του κορωνοϊού, πολλοί πιστοί σημειώνουν αυτά που συνέβησαν στις 24/04/2020, να χορηγούνται δηλαδή άδειες και να πραγματοποιούνται – προγραμματισμένα, όπως γράφηκε- τρία διαφορετικά συλλαλητήρια, από Μαθητές, Φοιτητές, Εκπαιδευτικούς και κάποιο πολιτικό σχηματισμό, να γίνονται, δηλαδή, συναθροίσεις χιλιάδων ανθρώπων στο κέντρο της Αθήνας, χωρίς συλλήψεις, χωρίς προσαγωγές στον Εισαγγελέα, χωρίς πρόστιμα, όταν το ακριβώς αντίθετο συνέβαινε με αυτά που βιώσαμε εναντίον κληρικών και λαϊκών τις προηγούμενες ημέρες.
- Το πιο εντυπωσιακό, όμως, που σημειώνουν οι πιστοί αφορά στην κινητή συναυλία της Άλκηστis Πρωτοψάλτης, σε όλη την Αθήνα, με τα μεγάφωνα στη διαπασών και το συναθροισμένο, άνευ προφυλάξεων, ακόμη και έξω από το Μέγαρο Μαξίμου, πλήθος ανθρώπων, την οποία μάλιστα βγήκαν και παρακολούθησαν ευχαρίστως και μετά συγχαρητηρίων και επαίνων και ο κ. Πρωθυπουργός με όλους τους συν αυτώ αλλά και τον κ. Δήμαρχο Αθηναίων (25/4/2020).
- Το παραπάνω γεγονός, μάλιστα, πέραν των πολλών παρανομιών που συντελέστηκαν, λόγω των απαγορεύσεων της σχετικής ΚΥΑ, έρχεται σε καταφανή αντίθεση - αντιδιαστολή με τον

υπερβάλλοντα ζήλο που έδειξαν οι αστυνομικές αρχές αλλά και ο αρμόδιος κ. Υφυπουργός στο θέμα της περιφοράς του Επιταφίου κατά την Αγία και Μεγάλη Παρασκευή καθώς και στην λιτάνευση της θαυματουργής εικόνας της Παναγίας της Τρυπητής στο Αίγιο (24/4/2020), όπου, μάλιστα, επιβλήθηκε πρόστιμο και αφαίρεση πινακίδων σε οδηγό ημιφορτηγού αυτοκίνητου που μετέφερε την εικόνα, σε μικρή περιφορά που έγινε καθώς και διοικητικό πρόστιμο στους ελάχιστους συμμετέχοντες για άσκοπη μετακίνηση.

- Αξίζει ακόμη, να αναφερθούν όσα μεταξύ άλλων αναφέρονται σε σχετικές αναρτήσεις ότι δηλαδή, μετά από τα περιστατικά που σημειώθηκαν στις 12 Απριλίου 2020 σε Εκκλησίες στο Κουκάκι και στη Κέρκυρα, ο Υφυπουργός Πολιτικής Προστασίας και Διαχείρισης Κρίσεων Νίκος Χαρδαλιάς προέβη στην ακόλουθη δήλωση: «Αυτά που συνέβησαν σήμερα σε Εκκλησίες στο Κουκάκι και στην Κέρκυρα συνιστούν παράβαση των νόμων και των εντολών της Ιεράς Συνόδου και θέτουν σε μεγάλο κίνδυνο τη ζωή πολιτών και τη δημόσια υγεία. Επικοινωνήσα με τον Υπουργό Δικαιοσύνης προκειμένου να ζητήσει από τις Εισαγγελικές αρχές να κινηθούν οι νόμιμες διαδικασίες». Για το περιστατικό, μάλιστα, με τον Ιερέα στο Κουκάκι, μετά από φωτογραφίες που είδαν το φως της δημοσιότητας, σημειώνεται ότι η Αρχιεπισκοπή διεξάγει έρευνα, και, μάλιστα, σε ανακοίνωσή της τονίζει ότι οι αποφάσεις της Ιεράς Συνόδου είναι δεσμευτικές για όλους (12 Απριλίου 2020).

Για όλα αυτά θεωρούμε ότι η Διοικούσα Εκκλησία μας οφείλει να απαντήσει, πειστικά.

7. Τέλος, οι Θεολόγοι καθηγητές αναμένουμε με αγωνία από τους πνευματικούς μας πατέρες, τον Αρχιεπίσκοπο και τους Σεβασμιωτάτους Αρχιερείς της ΔΙΣ, να εκφράσουν, έμπρακτα και άμεσα, προς την Υπουργό Παιδείας, κ. Νίκη Κεραμέως τα δίκαια αιτήματά μας, ως προς το περιεχόμενο του νέου Νομοσχεδίου για την παιδεία, που αφορά και στο μάθημα των Θρησκευτικών, ώστε:

α) Το μάθημα να είναι ισότιμο με τα άλλα μαθήματα και να συμπεριλαμβάνεται στα εξεταζόμενα μαθήματα, κατά τις προαγωγικές εξετάσεις.

β) Η διαμόρφωση των νέων Προγραμμάτων Σπουδών και η σύνταξη των νέων βιβλίων για όλες τις βαθμίδες του σχολείου, που έχουν δρομολογηθεί από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, να περιλαμβάνει ρυθμίσεις για το μάθημα των Θρησκευτικών, σύμφωνες με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας. Σας κοινοποιούμε επίσης και την σχετική αναλυτική επιστολή με τις παρατηρήσεις μας αλλά και τα αιτήματα – προτάσεις μας που αποστείλαμε στην Υπουργό Παιδείας για το αναφερόμενο θέμα.

Παρακαλούμε, λόγω της σπουδαιότητας αλλά και του επείγοντος των θεμάτων που σας αναφέρουμε, για την έγγραφη απάντησής σας, σε εύλογο και, κατά το δυνατόν, σύντομο χρονικό διάστημα, διότι επίκειται η αποστολή ενημερωτικού εγγράφου μας προς τα μέλη της Ενώσεώς μας και είναι θεμιτό να τους καταστήσουμε κοινωνούς των θέσεων της Εκκλησίας μας.

Με τον δέοντα σεβασμόν
Ασπαζόμεθα την δεξιάν Σας

Το Διοικητικό Συμβούλιο
της Πανελληνίας Ένωσης Θεολόγων

Ο Πρόεδρος

Ηρακλής Ρεράκης
Καθηγητής Θεολογίας ΑΠΘ

Ο Γενικός Γραμματέας

Παναγιώτης Τσαγκάρης
Υπ. Δρ. Θεολογίας